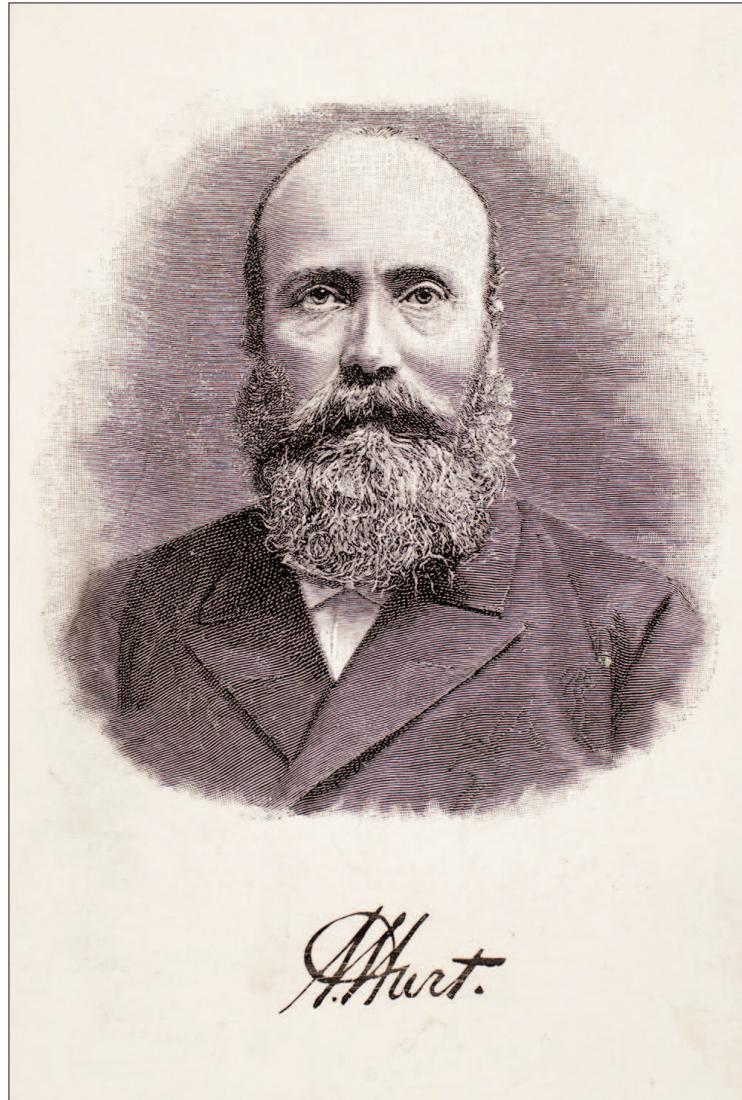

Peterburi Teataja

Peterburi Eesti Kultuuriseltsi, Jaani koguduse ja Jaani Kiriku Fondi väljaanne

Jakob Hurt 180

Jakob Hurt sündis 22. juulil 1839. aastal Võrumaal, Põlva kihelkonnas, Himmastes, Lepa talus. Kooliaastad möödusid eluvõtluses, aga vaatamata raskele majanduslikule olukorrale saab ta hea hariduse. Tänu sihikindlusele ja oma sõprade ja õppejõudude abile õnnestub tal jätkata õpinguid ja lõpetada Tartu Kreiskool ja gümnaasium. Oli hetki, kus Hurt oli rahalielt väga keerukas olukorras ja isa otsustas poja õppimise koolis lõpetada. Olukorra lahendamisele aitas kaasa Tartu kreisikohtu otsus, mis tunnistas Hurda täiesti varanduseta isikuks ja seetõttu sai ta vabastuse õppemaksudest. 1859. aastal algasid õpingud usuteaduskonnas, mis päädisid kuus aastat hiljem teoloogiakandidaadi kraadi kaitsmisega. 1868. aastal abiellus Hurt Adele Eugenie Oetteliiga. Juba üliõpilasaastatel osales Hurt aktiivselt Vanemuise seltsi tegemistes ja aitas kaasa meie esimese üldlaulupeo korraldamisele Tartus, kus pidas oma kuulsa programmilise kõne. Tema eesmärgiks oli eestikeelse kultuuri ja rahvahariduse viimine kõrgele tasemele. Tuntuks on saanud tema ütlus: „Kui me ei saa suureks rahvaarvult, peame saama suureks vaimult!“ Hurt tegutses veel mitmel rindel. Nimetagem siin tema aktiivset tegevust Eesti Aleksandrikooli asutamisel, olles 1870–1883 selle peakomitee president. Samal ajal oli ta veel Eesti Kirjameeste Seltsi president kus tegeldi nii eesti keele uurimise kui ka rahvaluule kogumisega. Tal

oli suur mõju Eesti Üliõpilaste Seltsi tegemistes ja tema osalusel pühitseti 1884. aastal Otepääl meie sinimustvalge lipp, mille 135. sünnipäeva koos juubelilaulupeo 150. aastapäevaga sel aastal Eestimaa pidulikult tähistas.

1880. aastal süvenevad vasutulud C. R. Jakobsoniga ja Hurt

võtab vastu Evangelises Luterlikus Peakonsistoriumis tegutseva Cornelius Laalandi kutse tulla Peterburi Jaani koguduse õpetajaks. Koguduse tööga paralleelselt alustab Hurt rahvaluule kogumist. Oma Peterburis tehtud pöördumise: „Paar palvet Eesti äärksamaile poegadele ja tütardele“ tulemusena asus ligi 1400 ini-

mese Hurda mõtet ja õpetust ellu viima. Koguti üle 120 000 lehekülje rahvaluule üleskirjutisi.

Tegutsedes aastaid Peterburis omas Hurt palju sõpru ja mõttekaasasi. Peterburi perioodil küllastas Hurta Kroonlinnas elav Koidula. Peterburi Jaani kirikus tegutses organistina Rudolf Tobias. Mõttekaaslane ja sõber Kristjan Raud oli üks neist, kes toetas peale Hurda surma muuseumi asutamise ideed, kus saaks hoida tema ja tema kaastöötajate poolt kogutud rahvaluulet.

Jakob Hurt jõudis oma elu jooksul palju ära teha meie kultuuri ja hariduse vallas. Hurda mälestuse jäädvustamiseks on loodud tema nimeline Põlva Rahvahariduse Selts, mis alates 1992. aastast annab välja Jakob Hurda nimelist rahvuskultuuri auhindu. Põlvas, Otepääl ja Tartus on tema mälestuseks püstitatud mitmeid ausambaid. Tartus, tema pärandi paremaks tutvustamiseks ja hoidmiseks on Eesti Rahva Muuseum saanud uue suursugusehoone Peterburis, kus Hurt tegutses nii pastorina kui rahvaluule kogujana on taastatud ajalooline Jaani kirik ja tegutseb kogudus ning pühapäevakool. Nagu aastaid tagasi korraldatakse, kontserde ja näitusi. Täna saame öelda, et Hurda antud õpetust „Vanemate austamine on seotud truuksjäämisega nende keelele ja rahvusele“ on taas ausse töötetud.

**Jüri Trei
Jakob Hurda preemia
laureaat**

UUDISED

Balti kett – 30

Balti kett oli ainulaadne rahumeelne meelevaardus, millega 23. augustil 1989 tähistati Nõukogude Liidu ja Saksamaa vahel sõlmitud mittekallaletungilepingu (tuntud ka Molotovi-Ribbentropi paktina) ja selle salaprotokolli sõlmimise 50. aastapäeva. Rohkem kui miljon inimest seisid käsikäes üle 600 kilomeetri pikkuses inimketis, mis läbis kolme Balti riiki ning sümboliseeris Eesti, Lätia ja Leedu püüdusi vabadusele.

Balti keti 30. aastapäeva puul Eestis, Lätis ja Leedus on toiminud palju sündmusi.

Peterburi Jaani kirikus 23. septembril Balti riikide – Eesti, Lätia ja Leedu – peakonsulaatide koostöös oli korraldatud pidulik öhtu. Selle öhtu raames toimusid Balti ketile pühendatud näituse avamine ja dokumentaalfilmi vaatamine.

Väliseesti lapsed kolmekümne ühest riigist alustasid uut õppeaastat Üleilmakoolis

EV Haridus- ja Teadusministeeriumi keeleosakonna juhataja Piaret Kärtneri arvates pakub Üleilmakool suurepärast võimalust õppida eesti keelt, kirjandust ja teisi õppaineid eesti keeles välismaal elamise ajal ja kodumaaale tagasipöördumine oleks tulevikus pere jaoks lihtsam.

Üleilmakooli õppetöö toimub Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse (HITSA) Moodle'i õpikeskonnas ja õpilastele pakutakse lisaks individuaalse Skype'i tundide võimalust.

Tänava möödus 75 aastat eestlaste suurpõgenemisest läände

Meenutamaks neid aegu, kui kümned tuhanded eestlased olid sunnitud maha jätkma oma kodud ja põgenema, korraldati Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu, Eesti Lipu Seltsi, Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku ja Eesti Kultuuriseltside Ühenduse eestvedamisel nii kodumaal kui välisriikides mitmeid mälestusüritusi, näitusi ja kontserite. Seltsid ja erinevad ühendused kutsusid kõiki kaasmaali 19. septembril heiskama meie sinimustvalged lipud ja helistama kirikukelli.

Peterburi Jaani kirikus korraldati 22. septembril pastor Kaido Soomi juhatuse selles tjuumalateenistus. Jaani koguduse liikmetel oli võimalus vaadata dokumentaalfilmi eesti rahva raskete aegade kohta.

Peterburi kohtumised Tallinnas 2019

26.–28. septembril 2019 toimuvad taas traditsioonilised, juba 20.-ndad Tallinna ja Peterburi kohtumised, sedakorda Tallinnas.

Kahe linna vahelise koostöö suursündmuse raames külastab Tallinna Peterburi ametlik delegatsioon eesottas Peterburi asekuberneri Vladimir Knjaginina. Kohtumiste raames toimuvad ümarlaudad ja töökohtumised keskkonna, hariduse, kultuuri (täpsemalt teatrikunst, raamatukogundus, muusikaasutused) valdkondades. Kolmel päeval toimuvad täienduskursused vene keele õpetajatele ja logopeedidele.

27. septembril toimub Raekojas Tallinna linnapea Mihhail Kõlvarti ja teiste linnajuhtide kohtumine Peterburi asekuberneri ja ametliku delegatsiooniga, kus vahetatakse linnajuhtimise kogemusi ning arutatakse linnadevahelise koostöö tulevikuplaane. Kohtumisele järgneb erinevate linnaasutuste koostöölpingute allakirjutamine, Peterburi ja Eesti kultuurilisi ja ajaloolisi sidemeid kajastavate artiklite ja esseeide kogumiku „Sankt-Peterburg – Tallinn“ esitlus ning pressibriifing.

Seoses 800 aasta möödumisega Tallinna ametlikust esmamaainimisest teeb Peterburi linn Tallinnale kingitusse laste mänguväljakу näol, mis avatakse Pae pargis **27. septembril**.

Koostöös Tallinna kultuuriameetiga on Peterburi linn ette valmistanud ka haarava kultuuriprogrammi.

„Peterburi kohtumised Tallinnas“ avatakse ametlikult **26. septembril** Alexela kontserdimajas Peterburi kunstnikestrate gala-kontserdiga „Peterburi melodiate saladused“, kus esinevad Peterburi jazzilegend Venemaa rahvakunstnik David Golostšokin ansambliga, rahvusvaheliste konkurside laureaat, teleshow „Golos“ 7. hooaja võitja Pjotr Zaharov, rahvusvaheliste konkurside laureaadid Agata Vavilova, Georgi Novitski, Eduard Hill (noorem) ja Stanislav Tšigadajev; peotantsuansambel „Žemtšužina“ ning Estraadiorkester.

29. septembril esineb Estonia kontserdisaalis koos Tallinna Kammerorkestriga maailmakuulus Peterburi rahvapiliansambel „Terem Kvartett“, kes oma virtuoosse esinemisega on köitnud nii Tallinna kui Peterburi kontserdipublikut juba kahtede Peterburi kohtumiste raames.

26. septembrist kuni 3. oktoobrini on Vabaduse väljakul avatud Alexander Petrosyani fotonäitus „Peterburi lood“.

Peterburi Teataja palub Jüri Treid vastata oma lugejate küsimustele

• Sel aastal toimub juubelihöngiline – 20. Tallinn-Peterburi kohtumine. Meenutage palun kuidas kõik algas?

Jüri Trei: Jah, konsulina tuli mul peale konsulaarküsimustele tegeleda veel nii majanduse kui ka kultuuriküsimuste lahendamisega. Mäletan, et siis sai kohtumisi korraldatud ja koostöölpinguid sõlmitud mitmete kultuuri ja teadusasutustega. Olid need siis Eesti ja Venemaa rahvusraamatukogud, teatrid (Maria teater, Baltiiski Dom), muusikaasutused (Peterburi Filharmonia, Muusikamuuseum) või kõrgkoolid (Peterburi ja Tartu ülikool, Peterburi Konservatoorium jpt). Kohalikke omavalitsustele, kes otsisid kas kultuuri või majandusalaseid kontaktte, sai korraldatud nii kohtumisi kui ka seminare ja pakutud välja koostöövõimalus.

• Kes meie omavalitsustest olid nende kontaktide sõlmimisel esimeste seas?

Esimesena reageeris Tallinn, kes alustas ametlike kontaktide loomist ja see joudis kiiresti ka kahe linna esindajate poolse allkirjastamiseni.

Mind isiklikult diplomaadina ja Tallinna inimesena pani mõtlema ja tegutsema ning koostöövõimalusi otsima järgnev seik. Nägin Helsingi linna reklaamiplakateid Peterburi linna metroos, kohalikus TV-s ja mujal, kus kutsuti külastama jõuluootel Helsingit. Rääkisin sellest oma töökohtumistel nii kuberneriga kui ka Tallinna esindajatega, et sama tuleks kokku leppida Peterburi-Tallinna vahel. Nii ka sündis ja peagi kaunistasid Tallinna reklaamplakatid Peterburi metroojaamu ja linna avalikku ruumi. Mingil hetkel, kui sain aru, millise lisatöökoormuse uute viisataotlejate näol olin endale ja kolleegidele võtnud, hakkasin veidi isegi kahetsema, sest kõik see töö tuli öötundide arvelt ära teha. Esimestel aastatel tuli koos linnaametnikega palju vaeva näha, et nii Tallinna kohtumistel kui ka Peterburis uusi koostööpartnereid leida ja neid omavahel kokku viia. Kuid tähtis oli, et nende kohtumiste tagajärvel nii kultuuri- kui majandusalane koostöö sai uue hingamise. Hiljem loid oma kontaktivõrgustikud veel paljud Eesti omavalitsused, maininda võiks Haapsalu linna, mis juba ajalooliselt oli Peterburiga tihealt seotud või Narva Jõesuud ja paljusid teisi.

Яркое эстонское лето

Это лето для творческих коллективов Санкт-Петербургского общества эстонской культуры ознаменовалось яркими впечатлениями от участия в важных общесоюзных праздниках. Танцоры «Нееово» вместе с эстонцами из разных стран выступили 28 июня на открытии Всемирных дней ESTO-2019 на Сенатской площади в Хельсинки, а также приняли участие в торжественном богослужении в Кафедральном соборе и мероприятиях на борту парома «Европа», доставившего участников ESTO в Эстонию.

В свою очередь хористы «Кая» окунулись в атмосферу событий в Тарту, где 29 июня на Ратушной площади пели в общем концерте вместе с хоровыми коллективами зарубежных эстонцев. Кроме того, 30 июня хор принял участие в музыкальном сопровождении богослужения в тартуской церкви Св. Иоанна, а также посетил Эстонский национальный музей.

Последующая трехдневная поездка в Таллинн принесла много интересного общения с эстонцами – участниками ESTO-2019 из Канады, Австралии, Крыма и других уголков мира.

Для танцоров ансамбля «Нееово» долгожданное пребывание в Эстонии продолжилось Праздником песни и танца. Примечательно, что в этом году отмечалось 150-летие Певческого праздника, а Танцевальный праздник проводился в 20-й раз. Участники петербургского коллектива имели возможность посмотреть зрелищную танцевальную постановку на стадионе

«Калев», послушать масштабные хоровые концерты на Певческом поле, принять участие в традиционном шествии и специальном

танцевальном выступлении зарубежных эстонских коллективов 7 июля, почувствовав себя неотъемлемой частичкой Эстонии.

Юбилейные встречи двух городов

С 26 по 28 сентября пройдут 20-е встречи, проводимые поочередно в Таллинне и Петербурге. В этом году культурный десант из Петербурга принимает столицу Эстонии.

В программе «Петербургских встреч в Таллинне» – круглые столы и рабочие обсуждения в области культуры и образования, а также курсы для учителей русского языка и логопедов.

27 сентября в Таллинской ратуше представители города Таллина во главе с мэром Михаилом Кылвартом обсудят предстоящие

совместные планы с делегацией из Санкт-Петербурга, возглавляемой вице-губернатором Владимиром Княгининым. В ходе встречи состоятся подписания договоров о сотрудничестве, презентация сборника «Санкт-Петербург – Таллинн» и общение с прессой.

Подарком от Петербурга к 800-летию Таллина станет дет-

ская игровая площадка, открытие которой состоится 27 сентября в парке Паэз.

В концертных программах примут участие яркие исполнители, в числе которых Давид Голощекин, Петр Захаров, Эдуард Хиль (младший), Станислав Чигадаев, а также ансамбль «Терем-квартет». Театр-фестиваль «Балтийский дом» представит постановку «Олимпия». До 3 октября будет развернута выставка Александра Петросяна.

Немного об истории

О появлении и начале реализации идеи культурных встреч Таллинна и Петербурга нашей газете рассказал дипломат Юри Трей.

- В этом году проходят юбилейные 20-е таллинско-петербургские встречи. Расскажите, пожалуйста, с чего все началось?

Помню, что будучи консулом Эстонской Республики в Петербурге, помимо консульских задач, мне приходилось заниматься решением вопросов в сфере экономики и культуры. В то время заключалось много договоров о сотрудничестве между различными организациями, такими как национальные библиотеки, театры (Мариинский, Балтийский дом), музы-

кальные учреждения (Филармония, Музей театрального и музыкального искусства) и университеты (Тартуский и Санкт-Петербургский университеты, Консерватория). Для представителей городских властей, пребывающих в поисках контактов, организовывались встречи, семинары и предоставлялись возможности для налаживания сотрудничества. Первым отреагировал Таллинн, где начался поиск контактов. Меня как таллинца такое положение дел заставило начать думать и действовать в этом направлении. В петербургском метро и по телевидению я видел

рекламные плакаты, где приглашали посетить Хельсинки в канун Рождества. Стал деляться идеями о необходимости подобного на рабочих встречах с губернатором Петербурга и властями Таллинна. Так появились рекламные плакаты Таллинна в метро и других общественных пространствах Петербурга. В какой-то момент, когда пришло понимание, какую дополнительную нагрузку по оформлению виз тем самым я создал себе и коллегам, я даже стал сомневаться в этой затее. В первые годы было непросто наладить сотрудничество, но главное то, что результатом встреч становилось новое дыхание в культурном и экономическом обмене. Впоследствии взаимодействие с Петербургом и Ленинградской областью наладили многие местные самоуправления Эстонии, такие как Хаапсалу, Нарва-Йыесуу и т.д.

НОВОСТИ

Снова в кругосветку с Беллингсгаузеном

11 июля в Кронштадте состоялся старт научно-популярной экспедиции «Антарктика 200», организованной Эстонским Морским музеем и приуроченной к 200-летию открытия шестого континента Первой русской антарктической экспедицией. К берегам ледового материка отправилась яхта «Адмирал Беллингсгаузен», носившая имя уроженца Сааремаа, российского адмирала Фаддея Беллингсгаузена (Фабиан Готлиб Таддеус фон Беллингсгаузен, 1778–1852).

Отплытию предшествовало торжественное заседание в штаб-квартире Русского географического общества. В церкви Св. Иоанна состоялось богослужение и концерт. Историк Давид Всеев в своей речи отметил важнейшую роль прибалтийских немцев в истории российских морских открытий.

В маршруте яхты – остановки в Финляндии, Эстонии, Литве, Калининграде (Россия), Польше и Германии (всего 38 остановок в 20 странах). Достичь Антарктиды планируется 28 января 2020 года – в день двухсотлетия открытия материка.

Открой свою Европу в Эрмитаже

В Главном Штабе Государственно-го Эрмитажа 21 сентября прошел V Фестиваль «Открой свою Европу в Эрмитаже», приуроченный к Европейскому дню языков. Праздник подчеркивает богатое лингвистическое и культурное многообразие Европы, напоминает о дружественных связях между народами и призывает активно изучать иностранные языки.

В этом году программа фестиваля была насыщенной и включила работу информационных стендов 20 европейских стран. С культурой и языком своей страны гостей фестиваля знакомили представители Генерального консульства Эстонской Республики в Санкт-Петербурге, в том числе сам генеральный консул г-н Карл Эрик Лаантеэ Рейнтамм.

Рукодельницы Санкт-Петербургского общества эстонской культуры Татьяна Сигачева, Татьяна Архангельская, Татьяна Борисова и Людмила Конева представили выставку и организовали мастер-класс по кружевам и вязанию, созданию цветов и шнурков из пряжи. В рамках общей концертной программы эстонские танцы показал коллектив «Нееово».

Материалы подготовила Вероника Махтина

**ЭСТОНСКАЯ ЦЕРКОВЬ
СВЯТОГО ИОАННА**

**PETERBURI
EESTI JAANI KIRIK**
СЕНТЯБРЬ 2019

10 сентября, 19.00	Презентация сезона 2019
13 сентября, 19.00	Органный вечер
17 сентября, 19.00	Неоклассика. Авторский вечер композитора Фабрицио Петерлини
18 сентября, 19.00	Губернаторский симфонический оркестр Санкт-Петербурга
20 сентября, 19.00	«Музыка при свечах»
21 сентября, 19.00	«May Way»
23 сентября, 18.00	30-летие Балтийской цепи. Эстония – Латвия – Литва
28 сентября, 19.00	Барокко+ «Шедевры музыки барокко и классицизма»
30 сентября, 19.00	BAROQUE CONCERTO

ОКТЯБРЬ 2019

4 октября, 19.00	Назар Кожухар (скрипка) и Даниэль Зарецкий (орган)
6 октября, 19.00	ПРО ЭТНО. Дуэт «УМА» (Эстония)
12 октября, 13.00	Органный час в Яани кирик
12 октября, 19.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. «Classique à la Russe»
14 октября, 20.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. «Renaissance Percussion»
17 октября, 20.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. «Brass Barocco»
18 октября, 19.00	Барокко+. «Джаз-багоуе»
19 октября, 19.00	«Классика на Песке» Моцарт и Бах. Оркестр «Createo Project»
20 октября, 19.00	Камерный оркестр (Латвия)
23 октября, 19.00	Аркадий Шилклопер, ансамбль «PAGO LIBRE»
24 октября, 19.00	Авторский вечер композитора Флориан Кристи (Германия)
25 октября, 19.00	«ROCK при свечах»
26 октября, 19.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. Baltic Chamber Orchestra
30 октября, 20.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. «Юноша и смерть».
31 октября, 19.00	Концерт музыкальных мистификаций

НОЯБРЬ 2019

1 ноября, 20.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. «Испанская серенада»
2 ноября, 17.00	Смешанный хор Таллиннского аэропорта им. Леннонга Мери
8 ноября, 19.00	«PIANO ROYAL» Александр Кашпурин (фортепиано)
9 ноября, 19.00	«May Way»
12 ноября, 19.00	Неоклассика. Авторский вечер композитора SHIN LHO (Южная Корея)
14 ноября, 20.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. Геннадий Никонов (труба)

15 ноября, 19.00	Барокко + «Фолк-барокко». Российский ансамбль старинной музыки
16 ноября, 19.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. «Banda Classicoff»
21 ноября, 20.00	Музыкальный салон Санкт-Петербурга. Brass ансамбль
22 ноября, 19.30	ACCORD LAB Вивальди. «Времена Года» Olympic Orchestra
23 ноября, 19.00	«Карнавал ударных». Артур Липнер (США)
26 ноября, 19.00	Финал международного вокального конкурса на приз Ольги Сосновской
27 ноября, 19.00	Камерный концерт «Грёзы в сумерках»
28 ноября, 19.00	ПРО ЭТНО. Виталий Погосян (дудук) (Армения)
29 ноября, 19.00	«Битва роялей»
30 ноября, 14.00	Органный час в Яани кирик
30 ноября, 20.00	Немое кино. Чарли Чаплин. Солист Стас Чигдаев (фортепиано)

Адрес: Санкт-Петербург, ул. Декабристов, д. 54 А.
Возможны изменения.

Справки по телефону 710-8446.

Tartu Raadi kalmistul meenutati professor Isidor Levinit tema 100. sünniaastapäeval. EV Välisministeeriumi, Tartu Ülikooli, Peterburi Eesti Seltsi ja Eesti Kiriku esindajad süütasid mälestusküünlad ja asetasid pärja.

Kiriflifud teated

Peterburi Jaani koguduse jumalateenistused toimuvad Peterburi Jaani kirikus (ul. Dekabristov, 54a) algusega kell 14.30.

13.10.2019 Piiskop Tiit Salumäe ja õp. Enn Salveste

27.10.2019 Õp. Arvo Survo

10.11.2019 Õp. Kaido Soom

24.11.2019 Õp. Enn Salveste

01.12.2019 Õp. Kaido Soom (I Advent)

22.12.2019 Õp. Enn Salveste (Jõulupüha)

Orelimängijad Sergei Varšavski ja Anton Tšernjaev.

Vastutav väljaandja: Peterburi Jaani Kiriku Fond
Täname abi ja toetuse eest Rahvuskaaslaste programmi Integratsiooni Sihtasutust

ÕNNITLEME JUUBILARE

01.10. Vambola Liflender
11.10. Galina Gorskaja
17.10. Valentina Rünt

08.11. Nikolai Peits
21.12. Tatjana Voznesenskaja
26.12. Tatjana Tšernõh